

Gezondheidsadvies MFA Teun de Jagerdreef

1. Ruimtelijke ontwikkeling

MFA Teun de Jagerdreef is een kindercluster van twee basisscholen met een BSO en kinderdagverblijf, een buurthuis, twee nieuwe gymzalen en handhaving van twee bestaande gymzalen die worden ingepast in het plan.

De twee bestaande scholen worden gesloopt. Er komt een compacter gebouw terug met meer groen. In het plan is aandacht voor verkeer (fietsvoorzieningen, autoverkeer en -parkeren), spelen en groen.

Planfase: bestemmingsplanprocedure. Plan past niet in huidige bestemmingsplan.

2. Gezondheid

Volksgezondheid (voorheen de GG&GD) is nog niet gevraagd om te adviseren over gezondheid bij dit plan. In deze planfase is er vrijwel geen mogelijkheid meer om het plan aan te passen (zo dit aan de orde zou zijn vanuit gezondheidskundig oogpunt). We gebruiken deze gelegenheid wel om te wijzen op kansen in het plan om de gezondheid te stimuleren.

In dit plangebied gaat het enerzijds om de gezondheid *beschermen* tegen schadelijke factoren zoals hoge geluidbelasting. De locatie heeft te maken met geluid van wegverkeer en vooral geluid van railverkeer. Hoge geluidbelasting kan, naast het veroorzaken van hinder en hart- en vaatziekten, het les geven bemoeilijken en de leerprestaties verminderen. Daarnaast vormt het schoolplein een bron van geluid voor de omliggende woningen. Met betrekking tot bodemverontreiniging hebben we vanuit gezondheidsoogpunt geen aanvullende adviezen ten opzichte van de wettelijke kaders.

Anderzijds liggen in dit gebied kansen om de gezondheid te *bevorderen*. Volksgezondheid heeft tbv dit advies gekeken naar de volgende aspecten:

- Gezonde mobiliteit: meer bewegen door stimuleren langzaam verkeer. Dit is belangrijk in een tijd van overgewicht en bewegingsarmoede. Voor kinderen is het belangrijk om al jong zelfstandig en veilig naar school te kunnen gaan. En jong geleerd is oud gedaan.
- Groen en water: Groen werkt ontstressend en biedt mogelijkheid voor sociale contacten en bewegen. In een groene omgeving hebben mensen 1,5 keer meer kans om de eigen gezondheid als goed te ervaren.
- Speelruimte voor kinderen: heeft een positieve invloed op gezondheid.

3. Advies

Vanuit gezondheidskundig oogpunt zijn er geen bezwaren bij dit plan.

Aspecten in het huidige plan die positief zijn voor gezondheid zijn:

- In het plan is veel aandacht voor langzaam verkeer, waaronder een veilige fietsroute naar school gescheiden van het autoverkeer, en voldoende fietsparkeren. Fietsparkeren is geregeld volgens de normen in de Parkeernota. Het faciliteren en stimuleren van fietsen als dagelijkse beweging is stimulerend voor gezondheid.
- Autoparkeerplekken: aan de Teun de Jagerdreef worden extra (ten opzichte de bestaande situatie) parkeerplaatsen aangelegd conform de Parkeernota. Hier wordt de minimumnorm gehanteerd, wat reëel is vanwege de gunstige bereikbaarheid voor langzaam verkeer en de huidige parkeerdruk. Het faciliteren (makkelijk maken) van autogebruik draagt niet bij aan het bevorderen van gezondheid. Het hanteren van de minimumnorm voor autoparkeerplaatsen is positief voor gezondheid.

Er zijn enkele aspecten die een stimulerend effect op de gezondheid (kunnen) hebben. We geven ze als ambitie mee voor dit plan. Voor zover ze geen onderdeel van dit plan zijn, geven wij ze mee voor de overdracht naar de betreffende vervolgprojecten. Het gaat om:

- De openbare ruimte/park rondom het gebouw: Groen is positief voor gezondheid van de gebruikers van de MFA en voor omwonenden. Het uitgangspunt om bestaande bomen zoveel mogelijk te behouden is relevant voor gezondheid. De opgave om de padenstructuur te behouden en te versterken en ommetjes in de eigen woonomgeving mogelijk te maken heeft ook een gezondheidscomponent. Het bestaande openbare speelveld wordt verplaatst naar een andere plek. Voor de ontwerp-opgave van het groen geven wij het advies mee het bestaande groen zoveel mogelijk te behouden, de padenstructuur te versterken en ommetjes mogelijk te maken, en het speelplek elders in de nabijheid in te passen.
- De scholen komen in een parkachtige omgeving te liggen. Dit nodigt uit om een groen schoolplein en/of natuurlijk spelen te realiseren. Vanuit gezondheidskundig oogpunt is het advies om een groen schoolplein en/of natuurlijk spelen op het plein te realiseren.
- In het plan worden het gebouw zo ver mogelijk bij het spoor vandaan geplaatst. Vanuit gezondheidskundig oogpunt is dat een goede keuze. De MFA is daarmee zo ver mogelijk bij de grootste geluidbron vandaan en het gebouw kan een afscherming vormen tegen het stemgeluid van het schoolplein voor de omliggende woningen. De MFA komt daarmee dicht aan de weg te liggen. De weg veroorzaakt ook geluidsbelasting op het gebouw, zij het beperkt. Binnen zal aan de wettelijke norm worden voldaan. Het is hier echter ook mogelijk om aan de voorkeursgrenswaarde te voldoen, zo blijkt uit het advies van M+P. De voorkeursgrenswaarde is wenselijk voor gezondheid. Het gebouw krijgt daarmee een geluidluwe zijde, iets dat voor woningen een eis is (en bewezen de hinder beperkt), maar voor een MFA ook positief zal zijn. In het geluidadvies van M+P (bijlage 1 bij het concept-bestemmingsplan) wordt geadviseerd om stil wegdek te leggen of de snelheid te beperken tot 30 km/u, opdat de geluidbelasting van wegverkeer binnen de voorkeursgrenswaarde blijft. Vanuit gezondheidskundig oogpunt adviseren wij dan ook het M+P advies over te nemen.
- In de mondelinge toelichting op het plan begrepen wij dat het gebouw aan het Programma van Eisen van Frisse Scholen (Agentschap NL) klasse B zal gaan voldoen. Dit houdt in dat het een Frisse School wordt met een gezond binnenklimaat. In het plan kunnen we dit echter niet als uitgangspunt terugvinden. We adviseren dit voornemen in het plan te verankeren, indien dit nog niet gebeurd is.

4. Samenvatting

Vanuit gezondheidskundig oogpunt zijn er geen bezwaren bij dit plan. Er liggen nog enkele kansen ter verbetering van de gezondheid. Volksgezondheid adviseert om de genoemde kansen te benutten in het plan of mee te geven aan partijen die vervolgplannen gaan realiseren.

Bijlage: Toelichting

Proceskader

Een gezonde leefomgeving is een omgeving die mensen als prettig ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waarin de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is. Deze algemene kenmerken zijn leidend voor de inhoud van de gezondheidsadviezen. Daarbinnen zijn er drie belangrijke onderwerpen die in een gezondheidsadvies aan bod kunnen komen: lucht, geluid en gezondheidsbevordering. Maar ook andere onderwerpen kunnen aan bod komen, afhankelijk van de kenmerken van een bepaald gebied en het type ontwikkeling. Bij de advisering baseert de GG&GD zich op landelijke richtlijnen en instrumenten.

Dit omgevingsadvies neemt alleen de invloed van omgevingsfactoren op de gezondheid van de toekomstige bewoners in overweging. Andere factoren (financieel, maatschappelijk, planologisch etc.) die meewegen in een eventuele beslissing over een locatie of stedenbouwkundige inpassing spelen in dit advies geen rol. Het is aan de projectleider en het bestuur om een integrale afweging van deze belangen zichtbaar te maken.

Meer achtergrondinformatie over het belang van een gezondheidsadvies, hoe het proces van gezondheidsadviesering verloopt en welke onderwerpen aan bod komen in een gezondheidsadvies is te vinden in het "proceskader Gezondheidsadviezen in ruimtelijke ontwikkelingen" (vastgesteld door college op 18 december 2012).

Lucht

Luchtkwaliteit heeft invloed op de gezondheid. Met name verkeersgerelateerde luchtverontreiniging kan – ook als voldaan wordt aan de normen voor fijn stof en stikstofdioxide – zeker bij kwetsbare groepen gezondheidseffecten geven. Uit onderzoek dat ook in Nederland gaande is wordt steeds duidelijker dat mensen die dichtbij drukke wegen wonen vaker last hebben van chronische aandoeningen, zoals astma en hart- en vaatziekten en dat deze mensen gemiddeld korter leven dan mensen die niet dichtbij een drukke weg wonen. Ook wordt steeds duidelijker dat gezondheidseffecten al op jonge leeftijd kunnen ontstaan. De GG&GD baseert haar advies o.a. op de (landelijke) GGD-richtlijn medische milieukunde: luchtkwaliteit en gezondheid.

Geluid

De belangrijkste gezondheidseffecten van blootstelling aan geluid zijn hinder en slaapverstoring. Bij hogere geluidsniveaus kan ook het risico op hart- en vaatziekten toenemen. Verhoogde geluidbelastingen kunnen een negatief effect hebben op de leerprestatie van kinderen. Ook als voldaan wordt aan de wettelijke normen voor geluid kunnen gezondheidseffecten optreden. De GG&GD baseert haar advies o.a. op beschikbare documentatie van het RIVM en GGD Nederland.

Gezondheidsbevordering

Gezondheidsbevordering gaat om het zo inrichten van de fysieke leefomgeving dat een gezonde leefstijl gefaciliteerd en gestimuleerd wordt. Het gaat om het creëren van mogelijkheden om de gezonde keuze de gemakkelijke keuze te laten zijn, om zo kansen op gezondheidswinst te benutten in ruimtelijke plannen. Thema's waarover wordt geadviseerd zijn gezonde mobiliteit, sport en spelen, groen en water, openbare ruimte en stilte en gewenst geluid. De GG&GD baseert haar advies o.a. op de Gezond Ontwerp Wijzer (van het Ministerie van I&M ism VWS, BZK, voormalig LNV, en RIVM).